

Het gebruik van de Belgische EID kaart in het bedrijfsleven

marc.sel@pwc.be

Objectief van dit document.....	3
Introductie.....	4
De legale aspecten.....	5
Gebruik van de kaart in de relatie met de overheid.....	7
Ondersteuning van de bedrijven gedurende de levenscyclus.....	7
Ondersteuning gedurende de normale bedrijfsvoering.....	8
De overheid als klant.....	9
JEP – Joint Electronic Procurement.....	9
Communicatie en transacties tussen de bedrijven.....	10
Elektronische facturatie (‘E-invoicing’).....	10
Elektronisch afsluiten van contracten.....	10
Elektronische archivering (‘E-archiving’).....	11
Elektronisch verkopen of aanbieden van diensten.....	11
Elektronisch stemmen (‘E-voting’).....	12
Elektronische aangiften verzekering.....	12
Elektronische financiële rapportering.....	12
Binnen de bancaire sector.....	13
Binnen de verhuurbedrijven.....	14
Binnen het revisoraat.....	15
Elektronisch dossier.....	15
Jaarrekening en financiële rapportering.....	15
Binnen pharma/healthcare.....	16
Producenten en ontwikkelaars van medicijnen.....	16
Ziekenhuizen en mutualiteiten.....	16
Artsen.....	16
Andere sectoren.....	16
In de relatie bedrijf-werknemer.....	17
Interne authenticatie.....	17
Telewerken.....	17
Technische informatie.....	18
Referenties.....	19
Informatie PricewaterhouseCoopers.....	19
Andere informatiebronnen.....	19
Email adressen.....	19

Objectief van dit document

Het objectief van dit document is het aanreiken van een aantal denkpistes rond het gebruik van de nieuwe Belgische elektronische identiteitskaart in het bedrijfsleven.

Het is duidelijk dat bij een project zoals dit, alle toegevoegde waarde zich niet onmiddellijk zal manifesteren. Behalve de onmiddellijke korte-termijn voordelen die de kaart zal opleveren, zijn er ook nog de langere termijn opportuniteiten die we vandaag amper kunnen overzien.

Dit document reflecteert op dit vlak geen officiële standpunten, noch van PwC, noch van de overheid, maar wil uitsluitend een aantal mogelijkheden schetsen. In een aantal gevallen zijn deze mogelijkheden reeds in praktijk omgezet, in een aantal andere gevallen is het duidelijk dat er nog werk verzet moet worden.

Veel leesplezier.

Introductie

Geachte bedrijfsleider, geachte bedrijfsleidster,

Zoals U misschien al las in de brochure bestemd voor de burger, heeft de overheid het initiatief genomen een elektronische identiteitskaart (E-ID) in te voeren. Het objectief hierbij is een betere dienstverlening naar de burger toe, en het verder faciliteren van de elektronische maatschappij. De E-ID kaart zal visuele en elektronische identificatie van de houder mogelijk maken, alsook het plaatsen van een elektronische handtekening. De overheid heeft gekozen voor een model waarbij vandaag uitsluitend identificatiegegevens worden opgeslagen, er komen met andere woorden geen functionaliteit zoals SIS kaart, rijbewijs, elektronische portefeuille of biometrie aan bod.

Wat maakt deze kaart interessant vanuit een bedrijfsperspectief? Zowel werknemers als bedrijfsleiders zullen binnenkort beschikken over elektronische authenticatie en handtekeningsfunctionaliteit. Binnen de bedrijfsprocessen is authenticatie een altijd wederkerende factor. Tot vandaag geschiedt dit meestal op de basis van paswoorden of PINs. De EID kaart zal onbetwistbaar meer zekerheid bieden op het vlak van een dergelijke authenticatie. Daarnaast zal de kaart toelaten om zowel op het vlak van elektronische documenten als op het vlak van elektronische transacties, rechtsgeldige handtekeningen te zetten. Hiertoe werden zowel het burgerlijk als het gerechtelijk wetboek aangepast. Verder zorgt het Ministerie van Economische Zaken voor de accreditatie van het systeem.

Het is ook de algemene verwachting dat met de invoering van de E-ID kaart er op vele plaatsen de bijbehorende kaartlezers zullen ingevoerd worden. De overheid neemt hierbij het voortouw. Alle nodige integratie-software ('drivers' en 'middleware') zal ter beschikking gesteld worden, zodat U met de kaart ook binnen Uw bedrijf snel aan de slag bent. De overheid heeft een uitgebreide reeks initiatieven genomen om te zorgen dat de kaart zo breed en gemakkelijk mogelijk inzetbaar is, op Microsoft, Linux, MacIntosh en Solaris platformen.

Deze tekst wil een eerste aanzet zijn om U te helpen de E-ID kaart te gebruiken binnen Uw bedrijf. We overlopen daarom achtereenvolgens kort:

- De legale aspecten;
- Mogelijk gebruik van de kaart:
 - in de relatie bedrijf-overheid;
 - voor communicatie en transacties tussen bedrijven;
 - in de relatie bedrijf-werknemer.

Tot slot zetten we enkele technische aspecten op een rij, en geven we enkele referenties.

De legale aspecten

De grondslag van de rechtsgeldigheid van elektronische handtekeningen ligt in de EU directieve ‘Elektronische handtekeningen, richtlijn 1999/93/EG’. Deze schetst het kader dat de lidstaten dienden om te zetten in nationale wetgeving. Essentieel hierbij is het onderscheid tussen de ‘geavanceerde’ elektronische handtekening (‘advanced electronic signature’) die automatisch gelijkgesteld wordt met een traditionele handtekening, en de andere elektronische handtekening-systemen die niet ‘geavanceerd’ zijn. Uiteraard is het Belgische systeem van bij aanvang geconcipieerd om aan alle voorwaarden van een ‘advanced’ handtekening te voldoen.

Uiteraard waren de lidstaten vrij hun eigen implementatietraject te kiezen, en accenten te leggen. In België werden het burgerlijk wetboek en het gerechtelijke wetboek aangepast. De voornaamste wetgeving was hierbij waarschijnlijk:

- Wet van 20 oktober 2000 tot invoering van het gebruik van telecommunicatiemiddelen en van de elektronische handtekening in de gerechtelijke en de buitengerechtelijke procedure (B.S. 22/12/00)
-
- Wet van 9 Juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen en certificatie-diensten (B.S. 1/10/01)

Artikel 1322 van het B.W. vermeld nu: “Een handtekening in de zin van dit artikel kan een digitale gegevensverzameling zijn als ze aan een bepaalde persoon kan toegerekend worden en het behoud van de integriteit van de inhoud van de akte aantoonst.”

Een elektronische handtekening die voldoet aan de wettelijke voorwaarden is gelijkgesteld met een traditionele handtekening, zowel voor bijvoorbeeld het afsluiten van contracten als voor een rechtbank in geval van geschillen. Hierbij wordt de volgende equivalentie-regel gehanteerd: “Geavanceerde elektronische handtekening + Gekwalificeerd certificaat + Aangemaakt met een veilig middel = zelfde rechtskracht als een handgeschreven handtekening.”

Hierbij dient opgemerkt dat een dergelijke elektronische handtekening veel moeilijker na te maken is dan een traditionele handtekening. De voornaamste garanties op dit vlak komen voort uit de wiskundige algoritmes (het handteken- en verificatie algoritme), het gebruik van een smart-card (ook SSCD of ‘Secure Signature Creation Device’ genoemd voor sleutelopslag) en de gevolgde procedures.

De Europese directieve stelt dat het leveren van CSP¹ diensten vrij is, maar dat de landen een accreditatie mechanisme mogen instellen. In België heeft het Ministerie van Economische zaken een dergelijke accreditatie uitgewerkt. De accreditatie is niet verplicht, maar er wordt vanuit gegaan dat een ‘ernstige’ aanbieder van diensten zich toch zal laten accrediteren, om zijn beroepsernst en professionalisme aan te tonen.

¹ Certification Service Provider – de diensten in verband met sleutelbeheer en het opbouwen vertrouwen die toelaten tot een werkend geheel te komen, bruikbaar door een veelheid van partijen.

Ook de ETSI (European Telecommunication Standards Institute) heeft baanbrekend werk verricht op het vlak van het uitwerken van standaarden die toelaten de ‘advanced electronic signature’ in praktijk te implementeren.

De diensten die aangeboden worden, zijn typisch beschreven in twee documenten: de Certificate Policy² (CP) en de Certification Practise Statement (CPS). De Certificate Policy legt vast voor welke soorten transacties de elektronische handtekeningen gebruikt mogen worden, terwijl de Certification Practise Statement alle verplichtingen van de dienstverlener (en vaak ook van de gebruiker) vastlegt. Het is relevant te weten dat de overheid in België besloten heeft de aansprakelijkheid van Belgacom (die optreedt als dienstverlener) te beperken tot 2500 €.

De Belgische overheid heeft een duidelijke stelling genomen, door te kiezen voor één kaart die net zoals iemand’s gewone handtekening, zowel in de persoonlijke als in de bedrijfs sfeer gehanteerd kan worden. Verschillende andere Europese landen hebben ook voor deze aanpak gekozen, terwijl men in Nederland er van uitgaat dat een strikte scheiding tussen de persoonlijke en de professionele sfeer verkieselijk is. In Nederland daarentegen kiest men expliciet voor een scheiding van de privé en de werknemersrol, waarbij de Kamer Van Koophandel bedrijfskaarten zal uitreiken en CSP diensten zal leveren aan de werkgevers.

Het is duidelijk dat de overheid de ‘dematerialisering’ en de vaak daarmee gepaard gaande kostenbesparingen wilt stimuleren. Andere richtlijnen op dat vlak zijn onder andere de richtlijn ‘E-invoicing, richtlijn 2001/115/EG’, die toelaat dat een bedrijf, weer onder een aantal voorwaarden, zijn facturatie papierloos laat geschieden.

Tot slot willen we nog opmerken dat men uiteraard het ‘privacy’-aspect niet uit het oog is verloren. Alle belangrijke beslissingen rond de E-ID kaart werden aan de Belgische privacy commissie voorgelegd.

² In een ETSI kontekst spreekt men eerder van een ‘Signature Policy’, die vastlegt waarvoor de handtekening gebruikt mag worden.

Gebruik van de kaart in de relatie met de overheid

Ondersteuning van de bedrijven gedurende de levenscyclus

Elk bedrijf doorloopt typisch een aantal fases in zijn levenscyclus van oprichting tot normale exploitatie, en vervolgens tot expansie, of integratie in een groter geheel. In sommige gevallen dwingt de economische realiteit tot sluiting, bij voorkeur op zo'n wijze dat de reputatie van de ondernemer gevrijwaard blijft. Gedurende alle fases van deze cyclus biedt de overheid steun, maar legt zij ook verplichtingen op. Eén van de formele communicatiekanalen van de overheid is het Staatsblad, dat ondertussen al erg ingeburgerd is geworden in elektronisch formaat.

Het elektronisch verkeer tussen de overheid en de bedrijven zal via verschillende kanalen verlopen, waarbij het federaal portaal zeker een sleutelrol krijgt toebedeeld. Het gebruik van de E-ID kaart in de relatie bedrijf-overheid zal de bedrijven toelaten authenticatie en handtekening elektronisch te laten geschieden. Denken we bijvoorbeeld aan het oprichten van een bedrijf, dan is meestal de aanvraag van een handelsregister en BTW nummer aan de orde. Hierbij is telkens de identificatie van de vertegenwoordiger van de vennootschap een essentieel onderdeel van de procedure. Deze identificatie zal nu elektronisch kunnen gebeuren, wat zal toelaten tot een volledig elektronisch 'dossier' te komen. De aanvraag zal uiteraard ook elektronisch ondertekend worden. Vanzelfsprekend zal het ook mogelijk zijn handtekeningen te verifiëren.

In deze kontekst is het ook belangrijk onmiddellijk Certipost te positioneren. Certipost is een joint venture van De Post/La Poste en Belgacom. Certipost laat bedrijven en overheden toe om te communiceren met elke klant, burger, medewerker, leverancier of klant, door inkomende en uitgaande poststromen te stroomlijnen, informatie-uitwisseling te automatiseren en elektronische communicatie te beveiligen en certifiëren. Zo biedt Certipost oplossingen zoals een elektronische loket, elektronische facturatie, B2B exchange hubs en de infrastructuur voor digitale certificaten. Uiteraard zal dit niet beperkt zijn tot communicatie met de overheid, integendeel, het ganse spectrum van elektronische communicatie tussen alle mogelijke partijen komt aan bod.

Ondersteuning gedurende de normale bedrijfsvoering

Na de oprichting van een bedrijf zijn er nog talrijke interacties met de overheid, bijvoorbeeld:

- Belastingaangiften;
- BTW aangiften (InterVAT);
- RSZ/ONSS aangiften (momenteel reeds DIMONA voor de onmiddellijke aangifte, op termijn meer algemeen);
- Andere aangiften zoals intrastat;
- Communicaties met het kadaster;
- Aanvragen voertuignummerplaat, soms in grote getallen, bijvoorbeeld door verhuur en leasing maatschappijen;
- Aanvragen van vergunningen en voordelen

Daarnaast – bijvoorbeeld in de milieusector – kunnen we op termijn nog een aantal initiatieven verwachten die gebruik kunnen maken van elektronische handtekeningen. We denken hierbij o.a. aan de toekomstige ‘emission trading’, het aanvragen en afleveren van bodemcertificaten, en dergelijke meer.

De overheid als klant

JEP – Joint Electronic Procurement

Uiteraard is de overheid zelf ook een verbruiker van goederen en diensten, en vanuit dit perspectief een interessante potentiële klant. Het federale project Joint Electronic Procurement (JEP) beoogt het gebruik van informatietechnologies in de precontractuele fase van de overheidsopdrachten. Deze fase start met de aankomst van een aankoop- of werkaanvraag bij de aankoopdienst en eindigt met de bekendmaking van een contract of van een niet-gunning.

Joint E-Procurement bevat drie fases: publicatie, aanbiedingen en bekendmakingen, en elektronische dossier:

- De publicatie fase communiceert de opdrachten elektronisch aan de officiële publicatie-instellingen (het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen en het Belgische Bulletin der Aanbestedingen); en deze bekendmakingen zowel als de speciale lastenboeken zullen op het web ter beschikking zijn. De ondernemingen zullen de mogelijkheid krijgen zich te registreren zodat het systeem hen automatisch per e-mail verwittigt van de nieuwe opportuniteiten die gepubliceerd worden en die overeenkomen met de criteria die zij gekozen hebben. De firma's die dit wensen zullen automatisch op de hoogte kunnen gebracht worden van de errata i.v.m. de documenten die zij 'gedownload' hebben.
- Het doel van de elektronische aanbiedingen en bekendmakingen is tweeledig :
 - Enerzijds, de elektronische aanbiedingen ontvangen, hen een bepaalde datum geven (time stamping) en hen op correcte wijze bewaren;
 - Anderzijds, het bewijsaspect regelen;
- Om de procedures van overheidsopdracht te versnellen wordt er overwogen om de dossiers, behandeld door de aankoopdiensten, volledig te digitaliseren. Deze digitale dossiers zullen circuleren tussen de verschillende overheden die in de procedure betrokken zijn (Inspecteur van Financiën, opdrachtgever, ...) door een systeem van 'workflow'. Uiteraard zal de elektronische handtekening een wezelijk bestanddeel van een dergelijk dossier uitmaken.

Communicatie en transacties tussen de bedrijven

Elektronische facturatie ('E-invoicing')

Vandaag is het gebruik van e-invoicing sterk verschillend over de landen heen: in Scandinavië is het vrij algemeen verspreid, in België is het mogelijk mits het bekomen van een vergunning, en in Griekenland is het totaal verboden.

E -invoicing (elektronische facturatie) biedt echter vele voordelen. Integratie tussen verschillende systemen leidt automatisch tot minder kans op fouten. Het afschaffen van het gebruik van papier leidt tot versnelling van het facturatieproces, dus ook tot een verbetering van cashflow. Het overgaan op elektronische facturatie heeft inherent veel voordelen, waaronder een inherent potentieel tot kostenverlaging.

Vandaag is voor e-invoicing een speciale vergunning nodig. Een aantal bedrijven zoals Isabel en Tectrade beschikken hier momenteel over. EU richtlijn 2001/115 moet eind 2003 omgezet zijn in Belgische wetgeving. Artikel 2 hiervan stelt dat een e-invoice rechtsgeldig is als ze voorzien is van een elektronische handtekening. De noodzaak een vergunning te bekomen vervalt dan.

Het is belangrijk bij het opzetten van e-invoicing van bij aanvang rekening te houden met de BTW aspecten, zowel op het vlak van aangifte, betaling en aftrek. Een goede organisatie kan hier zowel voor de overheid als voor de bedrijven tot een 'win-win'-situatie leiden.

Het kan ook verwacht worden dat de 12 EU kandidaat lidstaten, eens toegelaten, de kansen niet zullen laten liggen om een 'kwantum'-sprong uit te voeren, en daar waar nieuwe systemen geïmplementeerd dienen te worden, die onmiddellijk elektronisch te maken en af te stemmen op de Europese en nationale regelgeving. Vanuit Belgisch ondernemersperspectief is het dan ook belangrijk hier geen competitief nadeel op te lopen.

Elektronisch afsluiten van contracten

Vandaag bestaat er in een B2B kontekst geen dwingende formalisatie van het contract. Toch bestaat de traditie een papieren document te handtekenen, omdat dit de positie in geval van rechtszaak versterkt.

On-line contracteren komt met de E-ID kaart binnen de mogelijkheid van elk bedrijf. Een document of email, ondertekend door beide partijen, kan een uitstekend uitgangspunt bieden bij het oplossen van disputen.

Elektronische archivering ('E-archiving')

Bedrijven besteden voortdurend meer geld aan de opslag van hun documenten. De wettelijke verplichting om deze documenten een aantal jaren bij te houden doet hen zich afvragen of het niet mogelijk is een elektronisch opslagsysteem te creëren ter vervanging van het dure papier. En naast geldbesparing op papier zijn er de mogelijkheden om zoekprocessen ('datamining') uit te voeren op de informatie eens die elektronisch is opgeslagen.

In een uiteenlopend aantal gevallen (boekhoudingsdocumenten zoals inventaris, uitgereikte uitgaande facturen en credit notas, etc) is het mogelijk de archive elektronisch te laten verlopen, wanneer aangetoond kan worden dat de authenticiteit en integriteit van de documenten gewaarborgd wordt. Uiteraard zal de elektronische handtekening hier ook sterke garanties kunnen bieden.

Elektronisch verkopen of aanbieden van diensten

Ondanks de tegenvallende resultaten van de 'dot.com' bedrijven heeft het Internet zich gaandeweg een plaats verworven in het bedrijfsleven. Alle gedematerialiseerde objecten die in elektronisch formaat opgeslagen kunnen worden, kunnen ook te koop aangeboden worden via het Internet. In de eerste plaats natuurlijk boeken en muziek, maar ook verschillende professionele organisaties maken hier reeds gebruik van. Bijvoorbeeld de grootste vereniging van elektronische en elektrische ingenieurs (IEEE) biedt al haar publicaties aan in elektronisch formaat, uiteraard tegen betaling, in een 'electronic library'. Ook de wereldstandaard organisatie ISO biedt alle standaarden elektronisch te koop aan.

We zien op het autosalon dat steeds meer verkopers van een web-gebaseerde toepassing gebruik maken om een potentiële klant een voorstel op maat mee te geven. Wanneer men gebruik maakt van de E-ID kaart en de elektronische handtekening, kan een dergelijk elektronisch voorstel onmiddellijk omgezet worden in een elektronische bestelling of kontrakt. Uiteraard kan een dergelijke aanpak ook bijvoorbeeld in de reissector toegepast worden.

Het kan ook verwacht worden dat in de opleidingssector een zekere dematerialisering zich doorzet. Toch zal in vele gevallen de identiteit van de lesvolger (en vaak ook lesgever) steeds belangrijk zijn, en dient die ook in een dergelijke opleiding eenduidig vastgesteld te worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het op afstand afleggen van testen of examens.

Elektronisch stemmen ('E-voting')

Op het vlak van elektronisch stemmen zijn er uiteraard vele mogelijkheden bij de nationale en regionale verkiezingen. In Zweden werden in januari 2003 de eerste 'cybervote' verkiezingen gehouden te Stockholm. Maar ook in een bedrijfscontext komt stemmen regelmatig aan de orde. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aandeelhoudersvergadering, of aan interne verkiezingen. In een aantal gevallen kan het gebruik van de E-ID kaart hier zeker kostenbesparend zijn.

Elektronische aangiften verzekering

In een aantal gevallen kan het capteren van gegevens in elektronische vorm onmiddellijk bij de bron zorgen voor een verhoogde afwikkelingsnelheid en een hogere gegevenskwaliteit. Het kan overwogen worden de aangifte van een ongeval (werkongeval, autoongeval, etc) ook reeds elektronisch te laten geschieden. Uiteraard dient de identiteit van de partijen en hun verklaring hierbij correct weergegeven te worden. Ook hier heeft het gebruik van de E-ID kaart een kostenbesparend potentieel.

Elektronische financiële rapportering

Binnen de EU worden momenteel een aantal fundamentele veranderingen doorgevoerd. De invoering van de € kan reeds een succes genoemd worden. Maar op het programma staat ook nog de invoering van de International Financial Reporting Standards (IAS/IFRS), die vanaf 2005 moet toelaten de boekhouding en financiële rapportering van bedrijven binnen Europe eenvoudig te vergelijken. Dit brengt uiteraard een aantal fundamentele veranderingen met zich mee, zoals o.a. het opmaken van de balans in een nieuw IAS formaat, waarbij ook andere waarderingsregels gelden. Op het vlak van financiële rapportering wint XML (eXtensible Mark-up Language) snel veld als formaat dat de meeste flexibiliteit en zekerheid biedt. Specifiek voor rapportering werd XBRL (eXtensible Business Reporting Language) gedefinieerd. XBRL is gebaseerd op XML, en definieert de specifieke woordenschat die nodig is bij financiële rapportering en het neerleggen van jaarrekeningen. Op dit vlak is er een werkgroep opgericht tussen de revisoren, het Instituut voor Bedrijfsrevisoren (IBR) en de Nationale Bank. Dergelijke discussies vinden momenteel plaats in heel Europa. Uiteraard kunnen zowel XML als XBRL elektronisch ondertekend worden. PricewaterhouseCoopers voert op dit vlak baanbrekend werk uit.

Sectoriële mogelijkheden

Binnen de bancaire sector

België neemt op het vlak van elektronische dienstverlening reeds een vooraanstaande positie in. Dankzij het voortdurend innoveren van en investeren in hoogtechnologische oplossingen, vinden we vandaag reeds een smartcard in de portefeuille van vele Belgen, namelijk de debet-kaart Bancontact/Mister Cash ontwikkeld door Banksys. De integratie van de E-ID kaart en een Banksys kaart is op korte termijn geen realistische doelstelling, vermits de belangen van de betrokken partijen teveel verschillen. Daarnaast beschikt men in de Belgische bedrijfswereld reeds verschillende jaren over een smartcard-gebaseerde facturatie en betalingsoplossing, met name Isabel. Deze oplossing is echter op maat ontwikkeld van de bankwereld, en is vooral georiënteerd naar de KMO markt. Isabel streeft uiteraard andere objectieven na dan de overheid.

Voor het retail kanaal hebben verschillende banken vandaag hun eigen PKI oplossing in gebruik. De private sleutel wordt hierbij op de lokale harde schijf opgeslagen, in geëncrypteerde vorm. Het zou op middellange termijn overwogen kunnen worden de E-ID kaart te gebruiken als authenticatiemechanisme, omdat die enerzijds zeer goed beveiligd is tegen namaak, en omdat de overheid de registratie en revocatie functie gratis uitvoerd.

In interacties tussen banken en derde partijen zoals notarissen kan de elektronische handtekening het protocol versnellen en laat het toe, indien gewenst, papier uit te schakelen. Op dit vlak werd rond de zomer van 2002 reeds een proefproject voorgesteld door de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen (KFBN). In samenwerking met de Belgische Vereniging voor Banken (BVB) kunnen nu opvragingen van tegoeden van overledenen bij een nalatenschap en afrekening-handlichting-décharge (hypothecaire kredieten) via Internet en Extranet uitgevoerd worden.

Tot slot willen we nog opmerken dat de Banken uiteraard toegang zullen hebben tot de adresgegevens op een identiteitskaart, in een aantal specifieke gevallen zoals bijvoorbeeld bij het openen van een nieuwe rekening. De overheid, de BVB³ en Banksys ontplooiën hier samen initiatieven.

³ BVB – Belgische Vereniging voor Banken

Binnen de verhuurbedrijven

Voor autoverhuurbedrijven is het FEDICT pilootproject 'elektronische inschrijving van voertuigen' relevant. Sinds midden 2001 wordt in samenwerking tussen De Dienst voor Inschrijving van Voertuigen (Ministerie van Verkeer en Infrastructuur), de verschillende verzekeringsmaatschappijen en FEDICT, gewerkt aan een toepassing waarmee voertuigen elektronisch kunnen worden inschreven en een nummerplaat aangevraagd. Vermits bij deze applicatie gegevens op goed beveiligde wijze uitgewisseld zullen worden tussen de verschillende computersystemen van de DIV, het Ministerie van Financiën, het Rijksregister en de verschillende verzekeringsmaatschappijen mag men deze toepassing een geslaagd voorbeeld noemen van back office-integratie : de uitwisseling van gegevens tussen de informatiesystemen van de verschillende administraties en andere instellingen. Sinds april 2002 wordt de toepassing zoals de burger deze zal kunnen gebruiken op het overheidsportaal getest door de verzekeraar OMOB. Deze firma heeft zich vrijwillig aangemeld om deze toepassing te testen. Vanaf juni kunnen andere firma's en makelaars, via PORTIMA, zich nu aansluiten, samen met BELGACOM. De overige firma's, die hun informaticasystemen nog moeten aanpassen zullen later volgen.

Uiteraard komen alle verhuurbedrijven in aanmerking voor het elektronisch afhandelen van het verhuurproces. Bijvoorbeeld het verhuren van gereedschappen, het verhuren van rollend materieel, de verhuur van onroerend goed, etc. Eens een verhuurproces elektronisch loopt, wordt het verlengen van een dergelijk contract natuurlijk erg eenvoudig.

Binnen het revisoraat

Elektronisch dossier

Bij een bedrijfsrevisor zijn er talrijke mogelijkheden om elektronische handtekeningen te gebruiken. Momenteel maken de meeste grote auditkantoren reeds defacto gebruik van elektronische handtekeningen, omdat de elektronische dossiers op een product zoals bijvoorbeeld Lotus Notes gebaseerd zijn. Producten zoals Lotus Notes gebruiken intern reeds een PKI (Public Key Infrastructure) systeem met elektronische handtekeningen. Hierbij bevat de 'directory' (de NAB – Name & Address Book) van iedere gebruiker het certificaat. De private sleutel wordt typisch geëncrypteerd opgeslagen in een bestand op de lokale harde schijf. Deze systemen zijn echter relatief gesloten. Het gebruik van de E-ID kaart kan hier ook weer voordelen bieden.

Het invoeren van de IAS (International Accounting Standards) op geconsolideerd niveau voor alle Europese genoteerde ondernemingen zal uiteraard een aantal veranderingen triggeren, waarbij in vele gevallen de beveiliging een beroep zal doen op elektronische handtekeningen.

Jaarrekening en financiële rapportering

Op verschillende plaatsen wordt momenteel werk gemaakt van een standardisatie van het Belgisch rekeningenstelsel in XBRL (eXtended Business Reporting Language – gebaseerd op XML), of wordt hierrond conceptueel werk verricht. Dit zal bedrijven toelaten de jaarrekening elektronisch over te maken, alsook tussentijdse rapportering (bijvoorbeeld de kwartaal rapportering voor Banken) volledig elektronisch uit te voeren. De verschillende betrokken partijen hierbij zijn het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, de Nationale Bank/Balanscentrale, XBRL.org, en de verschillende revisoraatskantoren.

Binnen pharma/healthcare

Producenten en ontwikkelaars van medicijnen

Bij productie van medicijnen dienen strenge regels in acht genomen te worden, zoals de Europese GMP (Good Manufacturing Process) en de Amerikaanse FDA (Food and Drug Administration) voorschriften. De naleving van deze regels duidt men in het algemeen aan met de naam 'Pharma compliance'.

De Amerikaanse FDA 'CFR Part 11' voorschriften laten het gebruik van 'Electronic Records and Signatures' toe, indien ze aan een aantal voorwaarden voldoen. De voornaamste voorwaarde tot het aanwenden van de elektronische handtekening is dat de gebruikte technologie gelijkgesteld moet zijn (of de intentie hebben gelijkgesteld te worden) aan traditionele handtekeningen.

Uiteraard kan het gebruik van elektronische systemen hier toelaten de processen sneller te laten verlopen, terwijl ook het opslaan van stapels papier vervangen kan worden door een elektronisch systeem.

Ziekenhuizen en mutualiteiten

De SIS en SIS2 kaart blijven specifiek gericht op de sociale identiteit. E-ID kaart dient gezien te worden als het basismechanisme voor identificatie. De EID kaart zal uiteraard aangewend kunnen worden voor patiënt identificatie binnen het ziekenhuis.

Verder is het LISA project van de KU-Leuven richting-gevend, om aan te tonen wat de mogelijkheden zijn om een ziekenhuis elektronisch toegankelijk te maken. De mogelijkheden zijn hier enorm uitgebreid, denk maar aan de verschillende partijen, hun rollen en de communicatie-stromen rond een ziekenhuis, of rond een mutualiteit.

Artsen

In de eerste plaats is er de identificatie van de patiënt (en eventueel de arts). Daarnaast gebruikt een arts in vele gevallen een protocol waarbij zijn/haar handtekening is vereist. Bijvoorbeeld het aanvragen van een laboratoriumonderzoek, het verwijzen naar specialisten, het voorschrijven van medicatie etc. Op langere termijn kan elektronisch voorschrijven ('E-Prescription') waarschijnlijk niet vermeden worden.

Andere sectoren

Uiteraard is het aantal mogelijke toepassingen bijna oneindig. Denken we aan het ondersteunen van de verschillende processen in de verzekeringssector (contracten, schadeclaims, ...), bij de nutsbedrijven, in de transportsector, ...

In de relatie bedrijf-werknemer

Interne authenticatie

In de eerste plaats zal de kaart uiteraard authenticatie op bedrijfscomputers/bedrijfsnetwerken toelaten. Vermits geen bedrijfsgegevens op de kaart opgeslagen kunnen worden, kan de kaart wel gebruikt worden voor authenticatie van de gebruiker, maar zal het bedrijf zelf autorisatiegegevens moeten blijven beheren. Dit is per slot van rekening niet meer dan logisch, de overheid heeft niet als missie om tussen te komen bij autorisaties binnen bedrijven.

Wanneer een bedrijf personeelszaken wenst te automatiseren, en zijn werknemers elektronische documenten wenst te laten ondertekenen, bijvoorbeeld in de kontekst van een 'E-HR portal', kan de E-ID kaart toegepast worden.

Bij PricewaterhouseCoopers wordt bijvoorbeeld reeds gebruik gemaakt van certificaten bij interne rapportering op het vlak van het naleven van de bedrijfsethiek. De EID kaart kan ook een instapkaart zijn om een 'beroepskaart' te krijgen voor Belgen (bv geneesherenkaart, advocatenkaart, ...). Dit zal uiteraard sectorieel bekeken dienen te worden (bijvoorbeeld zoals de huidige aanpak in Nederland).

Indien men beslist de kaart aan te wenden voor authenticatie op bedrijfspvlak, dient men er wel rekening mee te houden dat eventuele niet-belgen in principe niet over een dergelijke kaart zullen beschikken. Het is in deze kontekst relevant aan te stippen dat de EID kaart eveneens zal uitgereikt worden aan de Europeanen die in België verblijven, alsook aan de vreemdelingen niet-Europeanen die een verblijfsvergunning van vijf jaar hebben. Voor personen die niet in het land verblijven en tevens geen recht hebben op een EID kaart, wordt gedacht aan een soort dienstkaart die weliswaar geen EID kaart is maar elektronisch aan dezelfde specificaties beantwoordt.

Telewerken

In het kader van de steeds toenemende druk op mobiliteit, kan de kaart ook beveiligd telewerken bevorderen. Hierbij biedt de kaart de mogelijkheid om zogenaamde 'sterke' authenticatie te bekomen op basis van het authenticatie-sleutelpaar. Dit laat toe een beveiligde tunnel (bijvoorbeeld een SSL⁴ tunnel) op te bouwen tussen werknemer en werkgever.

⁴ SSL – Secure Socket Layer – een netwerkbeveiligings protocol uitgevonden door de firma Netscape. In praktijk gebruikt men bij voorkeur SSL versie 3 of indien mogelijk het TLS protocol (Transport Layer Security) – de opvolger van SSL.

Technische informatie

De wiskundige algorithmes van de elektronische handtekening van de Belgische E-ID kaart zijn van de hand van Ronald Rivest, Adi Shamir en Leonard Adleman (RSA). Deze algorithmes werden uitgevonden in de loop van de jaren 70, en de algorithmes werden gepatenteerd. De patentering vond echter uitsluitend plaats in de Verenigde Staten, en is ondertussen vervallen, zodat het gebruik vrij is.

Voor de technische basisgegevens verwijzen we naar de burgerbrochure, en de websites van ZETES en Belgacom.

Voor bedrijven wensen we nog te vermelden dat Belgacom een ‘Trusted Toolkit’ aanbiedt, die toelaat om de bedrijfseigen toepassingen uit te breiden met handteken/verificatie functionaliteit.

Verder willen we nog even aanstippen dat er wereldwijd verschillende initiatieven rond het gebruik van elektronische handteken-technologie in een brede context bezig zijn.

- XML DSIG (het gebruik van elektronische handtekeningen over XML zoals vastgelegd door W3C);
- XAdES (ETSI standaard voor ‘advanced electronic signatures’);
- SAML (Security Assertions Mark-up Language – het vastleggen van identiteiten en gebruikersrechten in beveiligde XML);
- Liberty Alliance (een raamwerk om over de bedrijfsgrenzen heen op veilige wijze met identiteiten en autorisaties om te gaan).

Referenties

Informatie PricewaterhouseCoopers

Websites	
www.pwcglobal.com	<i>Algemene website PwC</i>
www.webaccounting.be	<i>Web-accounting</i>
www.pwcglobal.com/security	<i>Beveiliging</i>
www.pwcv2r.com	<i>“entrepreneur resource centre”</i>
www.thedigitalcompany.com	<i>“the digital company” – legaal en tax advies</i>
www.pwcglobal.com/xbrl	<i>XBRL – eXtensible Business Reporting Language</i>

Andere informatiebronnen

www.rijksregister.fgov.be	Het Rijksregister
www.xbrl.org	Het XBRL consortium
www.nessie.org	Europees cryptografisch onderzoek gesponserd door de EU, gecoördineerd door dr. Bart Preneel – KU-Leuven.
www.w3c.org	Worldwide Web Consortium, inclusief XMLDSIG
www.etsi.org	Europese standaarden, inclusief XAdES.
www.certipost.com	Certipost (Belgacom E-Trust / BPG E-services)
www.projectliberty.org	Liberty Alliance – SAML – Security Assertions Mark-up Language (authenticatie en autorisatie over bedrijfsgrenzen heen – in XML).

Email adressen

Email	
bruno.tesniere@pwc.be	IAS/XBRL
daniel.evrard@pwc.be	Identity management
peter.busschots@pwc.be	Webaccounting
marc.sel@pwc.be	XBRL beveiliging en identity management
danny.decock@esat.kuleuven.ac.be	SSH met de EID kaart